

Leninovo dielo žije a víťazí

Dňa 22. apríla 1980 celý pokrokový svet oslávi 110. výročie narodenia V. I. Lenina.

Z diela V. I. Lenina vybrali sme do tohto čísla niekoľko zásadných a aktuálnych myšlienok.

V ďalšom čísle uverejníme príspevky popredných slovenských filozofov k tomuto výročiu.

Red.

Heglova filozofia hovorila o vývine ducha a ideí, bola *idealistická*. Z vývinu ducha odvodzovala vývin prírody, človeka a ľudských, spoločenských vzťahov. Marx a Engels ponechali Heglovu myšlienku o večnom procese vývinu, ale zavrhlí jeho apriórne idealistické nazeranie; obrátili sa k životu a zistili, že nie vývin ducha objasňuje vývin prírody, ale naopak, ducha treba vysvetliť z prírody, hmoty...

Rozvoj marxizmu, šírenie a upevňovanie jeho myšlienok o robotníckej triede nevyhnutne spôsobuje, že sa množia a zostrujú tieto buržoázne výpady proti marxizmu, ktorý zakaždým, keď ho oficiálna veda opäť „zničí“, stáva sa ešte pevnejším, zocelenejším a životaschopnejším.

Dejiny všetkých krajín dokazujú, že robotnícka trieda môže výlučne svojimi vlastnými silami vypestovať len trade-unionistické vedomie, t. j. presvedčenie, že je nevyhnutné združovať sa vo zväzoch, bojovať proti zamestnávateľom, vymáhať od vlády, aby vydávala tie či oné zákony potrebné pre robotníkov. Ale socialistické učenie vyrástlo z tých filozofických, historických a ekonomických teórií, ktoré rozpracovali vzdelaní predstavitelia majetných tried, inteligencia. Aj sami zakladatelia moderného, vedeckého socializmu, Marx a Engels, patrili svojim sociálnym postavením k buržoáznej inteligencii.

Monopoly, oligarchia a úsilie o nadvládu namiesto úsilia o slobodu, vykorisťovanie stále väčšieho počtu malých alebo slabých národov malou hŕstkou najbohatších alebo najsilnejších národov — toto všetko vytvorilo tie význačné črty imperializmu, pre ktoré ho musíme charakterizovať ako kapitalizmus parazitický alebo zahŕňajúci.

Naša teória nie je dogma, ale *návod na činnosť* — hovorili Marx a Engels a nesmiernou chybou, nesmiernym zločinom takých „patentovaných“ marxistov ako Karol Kautsky, Otto Bauer a pod., je to, že toto nepochopili a nevedeli uplatniť v najdôležitejších chvíľach proletárskej revolúcie.

Ba čo viac, máme „zázračný prostriedok“ ako naraz, šmahom *zdesaťnásobiť* náš štátny aparát, prostriedok, ktorý nikdy nemal a nemohol mať ani jeden kapitalistický štát. Týmto zázračným prostriedkom je zapájanie pracujúcich, zapájanie chudoby do každodennej práce na spravovaní štátu.

Treba vedieť prinášať každú obeť, prekonávať aj tie najväčšie prekážky, aby sme mohli systematicky, úporne, nástojčivo, trpezlivo uskutočňovať propagandu a agitáciu práve v tých ustanovizniach, spolkoch a organizáciách, hoc aj v tých najreálnejších, kde len sú proletárske alebo poloproletárske masy.

Najspoľahlivejším prostriedkom ako diskreditovať novú politickú (a nielen politickú) ideu a poškodiť ju je to, keď ten, čo by ju chcel obhájiť, privádza ju až k absurdnosti.

„...niektorí naši súdruhovia, ktorí môžu rozhodujúcim spôsobom ovplyvňovať zameranie štátnych záležitostí, zveličujú administratívnu stránku, ktorá je na patričnom mieste a v patričnom čase, samozrejme, nevyhnutná, ale ktorú nemôžeme zamieňať so stránkou vedeckou, so schopnosťou obsiahnuť skutočnosť v celej šírke, so schopnosťou získavať ľudí atď... Myslím si, že je preháňanie „administrovania“ rovnako škodlivé ako každé preháňanie vôbec. Vedúci pracovník štátnej inštitúcie musí mať neobyčajnú schopnosť získavať si ľudí a musí mať dostatočne solídne vedecké a technické vedomosti, aby mohol kontrolovať ich prácu.

Preto internacionalizmus utláčajúceho alebo tzv. „veľkého“ národa (i keď veľkého len svojím násilím, veľkého len natoľko, nakoľko je veľkým deržimorda) musí spočívať nielen v zachovávaní formálnej rovnosti národov, ale i v takej nerovnosti, ktorou by národ utláčajúci, národ veľký nahrádzoval tú nerovnosť, ktorá sa v praxi skutočne vytvára. Kto toto nepochopil, ten nepochopil skutočne proletársky postoj k národnostnej otázke, ten v podstate zotrval na maloburžoáznom stanovisku, a preto nutne musí každú chvíľu skázať na stanovisko buržoázie.

Už pred mnohými desaťročiami sme mohli, a to plným právom, vyhlásiť kapitalizmus za „historicky prekonaný“, ale to vôbec neznamená, že už nie je nevyhnutné viesť veľmi dlhý a veľmi úporný boj *na pôde* kapitalizmu. Parlamentarizmus je „his-

toricky prekonaný“ v zmysle *svetových dejín*, tj. *epocha* buržoázneho parlamentarizmu sa skončila a *epocha* diktatúry proletariátu sa *začala*. To je nesporné. Ale svetodejinné meradlo sa počíta na desaťročia. O desať či dvadsať rokov skôr alebo neskôr, to je z hľadiska svetových dejín jedno, to je z hľadiska svetových dejín maličkosť, s ktorou sa nedá ani približne počítať. Ale odvolávať sa v otázke praktickej politiky na svetodejinné meradlo je práve preto až do neba volajúci teoretický omyl.

Komunizmus speje ... k odstraňovaniu delby práce medzi ľuďmi, k výchove, vzdelávaniu a príprave *všestranne vyspelých* a *všestranne* vyškolených ľudí, ktorí *vedia robiť* všetko. K tomuto komunizmus speje, musí spieť a *dospeje*, ale iba po mnohých rokoch. Pokúšať sa dnes prakticky predbehnúť tento budúci výsledok úplne vyspelého, úplne upevneného a ustáleného, úplne rozvinutého a zrelého komunizmu je to isté ako učiť štvorročné dieťa vyššej matematike. — Môžeme (a musíme) začať budovať socializmus nie z vyfantazirovaného ľudského materiálu, ktorý sme si sami špeciálne utvorili, ale z toho, ktorý nám ostal ako dedičstvo po kapitalizme. Je to, nesporne veľmi „ťažké“, ale každý pokus úlohu riešiť inak je taký neseriózný, že škoda o ňom hovoriť.